

Administrația și
Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr. 22.
Scrisori nefranțuțe nu se pri-
mesc. Manuscrisurile nu se re-
trimis!

Birourile de anunțuri:
Brașov, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primos cu în Vienna
Bodaj Masse, Haasenstein & Vogler
(No. 10), Heinrich Schalek, Alois
Berni, M. Dukas, A. Appelk, J. Dan-
berger; în Budapesta: A. V. Gold-
berger, Anton Mezei, Eckstein Bernat;
în Frankfurt: G. L. Duibe; în Ham-
burg: A. Steiner.
Prețul inserțiilor: o seriă
garmoniu pe o colônă 6 cr.
în 30 cr. timbru pentru o pu-
blicare. Publicări mai dese
după tarifar și învoială.
Reclame pe pagină III-a o
teacă 10 cr. v. a. s. sau 30 bani.

GAZETA TRANSILVÂNIEI.

ANULU LII.

Nr. 156.

Brașov, Joi 13 (25) Iulie

1889.

Brașov, 12 Iulie.

La ori-ce ocaziune binevenită, șovinistii dela guvern, din dietă și de pe la diare își răspund la acueările ce se ridică în contra prigonirilor și nedreptăților ce le îndură naționalitățile nemaghiare din partea stăpânirii unguresci, că „libertate ca în Ungaria nu gustă naționalitățile în nici o parte din lume“.

Las' că e ridiculă deja pretențiunea de a se gera șovinistii ca singur stăpân ai acestor țări, în care majoritatea preponderantă a străvechei populații, două din trei părți, e nemaghiară, ér naționalitățile a le considera ca tolerate, dér e o nerușinare și lipsă de bună simț a căuta să se acopere faptele și măsurile tătăresci mulțămindu-se a aplica vechiul și ruginitul clișeu, „că libertate ca în Ungaria nu e pe fața pământului“.

Procesele politice intentate Românilor, ce de câțiva ani încôce nu mai iau sfârșit, sunt cea mai sdrobitore dovadă despre prigonirea, la care sunt espuse naționalitățile, și cu toate astea la fiecare proces s'a auditu declamându-se séca trasă cu „libertatea din Ungaria“, precum s'a auditu și la procesul din țilele din urmă din Sătmar.

Ce idei își pôte face omul despre „libertatea din Ungaria“, când un judecător ca cel dela Sătmar, care e chemat a respecta o lege, declară în fața publicului, că „e făcută în momente de neprecugetare“ legea ce recunoșce dreptul de folosință al unei limbi?

Ce idei își pôte face omul despre „libertatea din Ungaria“, când folosindu-se cetățenul de limba sa maternă e timbrat de acelaș judecător ca conspirator și dușman al patriei?

Ce idei își pôte face omul despre „libertatea din Ungaria“,

când reprezentantul guvernului în comitat conspiră în contra cetățenilor, cari își iubesc némul și limba, precum ne dovedesce scrisoarea fișpanului Sătmarului către procuror?

Ce idei își pôte face omul despre „libertatea din Ungaria“, când se plăsmuesc de uneltele organelor guvernului vorbiri nerostite nici-odată și se pun în gura celor pe cari guvernul voesce să-i pérđă, ori cum a đis fișpanul din vorbă „să-i tacă imposibili“, fiindcă își apără némul și limba în contra nedreptăților și prigonirilor?

Ce idei își pôte face omul despre „libertatea din Ungaria“ când judecătorii ca cei din Murășu-Luduș aruncă în temniță pe cetățenii nemaghiari, cari dau copiilor lor nume de botez neplăcute dușmanilor acestora?

Ce idei își pôte face omul despre „libertatea din Ungaria“, când toate autoritățile resping hărțile scrise în limba maternă a cetățenului nemaghiar, și refuză a da hotăriri și sentințe în limba maternă a acestuia, ori când ducându-se sé cerra în limba sa maternă simple lámuriri în afaceri, în cari îi e în jocu averea, funcționarul îl trimite în batjocură să învețe mai întâiu unguresce, și apoi se se ducă să-i dea lámuriri, — casu ce s'a întemplat aci?

Câtă prețuesce această frasă cu „libertatea din Ungaria“, ne dovedesce următorul interesant casu, care îi vine stăpânirii unguresci ca un trăsnet neașteptat, că el spulberă toate laudăroșiile șovinistilor cu pretinsa „libertate din Ungaria“.

E vorba de un meseriaș slovacu emigrat la America, care, venind în situațiune de a trimite unui amic al său din patriă o plenipotență, ca să-l reprezinte într'o afacere de drept, s'a dus la un notaru public să-i facă

plenipotența și să o legalizeze. Notarul publicu americanu nu numai îi făcu hârta în limba cehoslavă, dér chiar și legalizarea, care singură în totu actul e în limba englesă, i-a tradus-o totu în act și în limba cehoslavă; însuși „notary public“ la subscrierea oficială a notarului conține lângă ea observarea „verejny notar“ (notaru publicu).

Credem că e de prisos ori-ce altu comentariu.

Er când vr'unu șovinist va mai avé nerușinarea a repeți ruginita frasă cu „libertatea din Ungaria“, să-i strigăm: la o parte cu minciuna!

DIN AFARĂ

Irredentismul Italianu.

„Gazeta Oficială“ din Roma publică raportul, pe care directorul general al siguranței publice l'a adresat ministrului de interne în privința societății cunoscute sub numele de: „Comitetu pentru Triest și Trient“. Acestu comitetu, — dice raportul — care are sediul său la Roma, urmăresce scopuri ofensătoare pentru autoritate și pentru stat. Elu a prezentat poliției din Roma cererea pentru a obține permisiunea, de a afișa un manifest adresat Italianilor. Permișiunea de afișare a fost refuzată, căci acestu manifestu, sub falsu pretextu de liberarea Trientului și a Triestului, face apelu la popor pentru a provoca în regat agitațiune și disordine. Turburătorii injură guvernul și parlamentul, pe care îi acuză, că uită drepturile națiunii, și blastemă o alianță, care nu numai că este basă solidă pentru pacea europeană, dér și constituie de asemenea garanția independenței și a unității Italiei în contra unei națiuni înșelătoare și a inamicilor fățiși și ascunși. Procedările comitetului tind a turbura relațiunile internaționale ale guvernului și ale regelui cu o putere străină, și a pune Italia într'o adevărată izolare. Pentru aceste motive directorul general al poliției propune disolvarea dizei societăți.

Decretul de disolvare semnat de d-lu Crispi e publicat de „Gazeta Oficială“ și motivat prin mai multe din motivele de mai sus. Comitetul pentru Triest și Trient e deci disolvat.

„Fantula“ află, că în urma disolvării acestui comitetu, d-lu Crispi a telegrafat prefectilor să interdică ori-ce întrunire sau manifestațiune publică, care are de scopu o agitațiune irredentistă.

O cercetare făcută la cercul radicalu n'a dat nici un rezultat interesant.

Pregătirile militare ale Italiei.

Se telegrafiază din Roma „Noulu Tagblatt Vinez“, că contra-admiralul italianu Lovera, comandantul Spezzei, a sosit la Roma și a avut mai multe conferințe cu ministrul marinei. Resultatul acestor conferințe ar fi, ca totă escadra din Mediterana să fiă întrunită aproape de Spezia, totă flota să fiă pe deplin aprovizionată și nouele fortificațiuni în portul Spezia să se facă cu cea mai mare iuțelă. O miie de lucrători aru lucra la construirea unui nou fort pe costa Finistra, în fața fortului Finistrelle.

Continuarea raportului

în procesul părintelui Lucaciu.

Sătmar, 13 Iulie 1889.

(Urmare.)

Coroianu: Dér am și un altu argumentu în contra admiterii la jurământu a acestui martor. Pap Zsiga a recunoscut în decursul pertractării, că înainte de conferință a avut schimb de vorbe cu d. Lucaciu, că s'a sfădit cu densusul. Probabil, că d-lu Lucaciu, audind căte toate despre martor și informatu fiind, ce vré acesta la conferință, i-o fi aruncat nise cuvinte, din cari Pap Zsiga și-a făcutu sfada, și acesta cu intențiune. Acestei sfeđi atribuesc eu, că Pap Zsiga a stat și a pășit apoi cu acuzarea și arătarea sa. Cumcă din ură și mâniă a trebuit să facă acesta, se vede și de acolo, că nu s'a îndestulit cu simpla acuzare, ci a mai făcut de trei ori însinuri instigându și aștându forurile, cătră cari s'a adresat. Din toate acestea se vede, că pe Vasile Lucaciu nu numai că nu-l iubesc și că el nu e în nici o relațiune, ci se vedesce chiar, e cuprins

FOILETONULU „GAZ. TRANS.“

CONȘCIINȚA LATINITĂȚII ÎNȚRE ROMÂNII DIN SECOLII TRECUTE.

Conferință rostită la Ateneu de d-nul V. A. Urechiu.
(Urmare.)

Conștiința originelor romane, moștenită prin tradițiune, dela sinul mamei, întărită apoi prin cultură la dascăli italieni, se manifestă viă și binefăcătoare dela celu dintăiu momentu, când Românul începe a ține un condeiu.

Primele cărți tipărite își facu o datorie plăcută, unu titlu de recomandare d'a se numi: „Carte românescă“, măcar că e importa la ele nu era limba, ci obiectul ce tracta. Până și unu rece codice de legi se chema sub Vasile Lupu: „Carte românescă.“

Conștiința naționalității némului întreg românesc respiră din toate scrierile tipărite, dela Corezi până la Antim Ivireanul, la începutul secolului al XIX-lea.

Așa Corezi dice: „Cu mila lui Dumnezeu, eu diaconul Corezi, decă vđui, că mai toate limbile au cuvântul lui

Dumnezeu în limba lor, numai noi Românii n'avem, și Christos dice (Mateiu, 209): „cine cetesce, să înțelegă“ și Pavelu Apostolul încă dice (la Corintu, 355) că: „întru biserică mai vertosu 5 cuvinte cu înțelesul meu să grăesc, ca și alții să învețe, decât unu întunecă de cuvinte neînțelese, într'alte limbi. Dreptu aceea v'am dat această psaltire... ce am scos din psaltirea sərbescă, ca să fiă de învățatură tuturor Românilor... etc.

Deci: „tuturor Românilor“.

Varlaam metropolitul, care la 1642 numesce prologele tuturor sfinților cu dulcele epitete de „carte românescă“ de învățatură Dumneilor etc., dedică această carte: cătră totă sémînția românescă și e fericit că pôte da acestu dar limbei romanesce a totă sémînția românescă. Duca-Vodă în prefața cărții lui Dositeu, din 1679: Dumneșca liturgiă, adresază: „Cuvântu cătră totă sémînția românescă de pretutindena“.

Stefan, metropolitul Ardélului din 1648, voia să facă cărți nu numai pentru

Ardeleni, ci pentru toți Românii, d'aceea căuta cuvintele din limbă ce le pricep toți Românii: „Cuvintele, dice prelatul filologu, sunt ca banii, că banii aceia sunt buni, cari umblă în toate țările. Așa și cuvintele acelea sunt bune, cari le înțeleg toți. Noi dreptu aceea ne-am silit să isvodim așa, cum să pricep toți Românii“, ér nu numai cei din Ardél. (Aplause.)

Conștiința de totalitatea sémînției romane, știu scriitorii noștri, că această sémînția își are originile la Latinu. Gr. Urechiu, Dositeu, Miron și N. Costin, până și Scoliașii Eustratie logofțulu, Simionu dascălul și Misailu călugărul, Năsturelu, Greceni, toți cari în secolul XVII—XVIII-lea și alu XIX-lea afirmă latinitatea sémînției celei romane, în prosă și în versuri, ei proclamă cu mândriă această latinitate, și amintiți-vă că făceau acesta în unu timp, când cestiunea religioasă urma să dea unu fel de repugnanță Românului d'a se dice: „Latinu“. Din contră, M. Costin, după ce a dovedit aceste nobile origini ale națiunei

sale, apoi esclama cu fală: „Caută-te dér acum, cetitorule și privește de unde ești, lăpădându toate celelalte basme, câte au însemnat de tine... Nu numai numele acesta Vlahu, ci și dintr'altel îți vei cunoșce: obiceiurile, firea, graiul, până astăzi că ești Vlahu, adică Român, Italianu, Latinu!“

La psaltirea lui Dositeu se aplică o cronică versificată a Românilor, începându cu aceeași afirmare:

Némul țerei Moldovei de unde deréză?
Din țera Italiei, totu omul se credă.

Aiurea cronicarului, după ce arată cum némul românesc este despărțit în Munteni, Moldoveni, Ardeleni, adaugă: „Măcar dér că și la istorie și la graiul lor și cu vreme, cu vécurile, aceștia au dobandit și altu nume, stă întemeiat și înrădăcinat numele de Romanu, cum vedem. Stă dér numele celu vechiu, ca unu temeu neclătit!“ (Vii aplause.)

Cu ce admirare cată să fim noi pentru M. Costin, care cuteza a afirma în plina curte slavă a regelui polon, Ionu alu III-lea, că Românii se fălesc de a fi Latinu, Romanu!

Și cu ce indignare nu scriu Costini

„ALBINA“, 85,8

Institutul de credit și de economii
FILIALA BRAȘOVU

Amanetază hârtii de valoare

ȘI DE CELEA ROMĂNESCI

până la 85% din valoarea lor după cursul de zi, și anume cu interese de

6% dacă suma împrumutului trece peste v. a. fl. 1000.

6 1/2% dacă suma împrumutului este sub v. a. fl. 1000.

Informații mai de aproape se pot lua zilnic în biroul institutului, piața No. 90, dela 8—2 ore d. p.

Cea mai plăcută apă minerală.

Apa minerală

de

„RÉPÁT“

prin cel mai bogat conținut de acid carbonic și cel mai curat acid alcalic — făcându abstractiune de eminenta ei valoare medicală în contra lipsei de apetit, în contra indigestiunii, greutatea la stomac, holerelor de rinichi și ale canalelor urinarului, nervosității, anemiei și slăbiciunii — se distinge esecentă ca băutura obișnuită de toate celelalte ape de asemenea natură, avându proprietatea, ca gustul ei plăcut și recitor să se menție mai mult timp.

După opiniunea autorităților competente Apa minerală de „Répát“ — în urma norocoșei ei compoziții chimice și alți conținutului ei estraordinar de bogat în acid carbonic — principialmente natrium de acid carbonic concentrat — întrece nu numai toate apele minerale de felul acesta din Austro-Ungaria, ci și multe din cele mai renumite ape minerale din străinătate.

Este de căpătat la toate băcăniile mai mari, farmacii și restaurante, precum și în cantități mai mari la

Depozitul principal

G. GIESEL, Brașov,

Stada Teatrului No. 312

109,24-8

Apă minerală forte plăcută pentru vinu.

Preparatele antiseptice

ale lui

Dr. GUST

pentru îngrijirea dinților și a gurei au un efect esecent, curățitor, conservator și întăritor asupra organelor gurei.

Aceste preparate conțin afară de cele mai bune materii tolosite până acuma spre acest scop, și nouă mijloce cu un efect însemnat antiseptic, adică care împedecă stricarea sau putredirea dinților, precum și înbolnăvirea gingiilor.

I flacon cu apă de gură à 50 cr. și à 1 fl.

suficientă pentru mai multe săptămâni.

I cutioră cu praf de dinți à 25 cr. și à 50 cr.

I borcanelu cu pastă de dinți à 40 cr.

Depozitul principal la FRIEDRICH STENNER, farmacia la „LEULU DE AURU“ în Brașov.

66

555—1889. számhoz.

polg.

Arverési hirdetmény.

Alulirt birói kiküldött az 1881. évi LX. t. cz. 102. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a szentágothai kir. járásbiróságának 555—1889 polg számu kiküldetést tartalmazó végzése folytán a brassói „Albina“ takarékpénztár javára kövesdi Pisó Sabin ellen 195 ft. tőke ennek 1889 évi február hó 18-ik napjától számitandó 6% kamatai és eddig összesen 27 ft. 31 kr. perköltségek erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával biróilag lefoglalt és 800 frtra becsült ingóságok, u. m.: 320 szekérnyi széna, 60 szekérnyi sarju nyilvános árverés útján elfognak adatni.

Mely árverésnek az 555—1889 polg. számu kiküldetést rendelő végzése folytán a helyszinén, Kövesden leendő eszközlésére 1889 évi július hó 27-ik napjának délelőtt 9 órája határidőül kitüzetik, és ahhoz venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok ezen árverésen, az 1881 évi LX. t. cz. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsáron alól is elfognak adatni, a netalán elsőbbségi igénylok pedig felhivatnak, miszerint jógaikat az említett t. cz. 111 és 112 §-a alapján az árverés megkezdéseig ervényesítsék.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881 évi LX. t. cz. 108 §-a szerint fizetendő.

Szent-Ágothán, 1889 évi július hó 12-én.

Binder Iános,

kir. bir. kiküldött.

124,1

EXPOZIȚIUNEA UNIVERSALĂ DIN PARIS.

Ocașione unică pentru vizitatorii români!

A SE ADRESA:

GRAND HOTEL DACIA

41. Boulevard St. Michel. Paris.

Hotelieru român.

Bucătaria română-francesă.

104,25—10

Turnătoria de feru și fabrica de mașini a lui SCHLICK.

SOCIETATE PE ACȚII ÎN BUDAPESTA

FABRICA ȘI DIREȚIUNEA:

VI. Aeuss. Waitznerstr. 1696—1699.

BIROULU ÎN ORAȘU ȘI DEPOSITULU:

VI. Podmaniczkygasse 17.

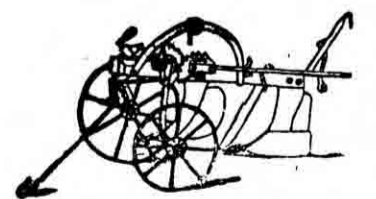
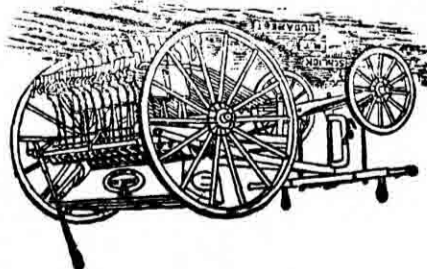
GARNITURU DE TREIERATU CU VAPORU ȘI CU VERTEJU (GÖPEL).

Pluguri patent. ale lui SCHLICK cu 2 și 3 fiare.

Mașini de séménatú în brazdă „HALADAS“

ale lui Schlick.

Mașini de séménatú care împrăștie grăunțele.

Pluguri-Royal patent. ale lui Schlick și Pluguri originale Vidats cu un fieru, unelte agricole, grape, fărîmători de bulgari, tocători, tăietori de sfee, mașini pentru a scote mustu sfeeilor, sfărîmători de porumbu (cucuruzú), mori pentru sfărîmatú, mori pentru curățitú, mori pentru măcinatú.

Părți aparținătoare de toate sistemele de pluguri pentru rezervă ținemú totdeauna în depositu. — Prețurile cele mai eține — Condițiuni de plată favorabile.

Prețuri-curente la cerere gratis și franco.

Observare. Ne onorămú a aduce la cunoștința p. t. D-loru mușterii, că deși amú mutatú partea cea mai mare a birouriloru noastre ce se aflau în Budapesta VI., Podmaniczkygasse No. 17, în etablisementulu fabricei noastre aflătoru: Budapesta, VI., Aeussere Waitznerstrasse Nr. 1696—99, totuși susținemú în interesul și pentru comoditatea onor. d-ni clienți unu birou în orașu, în localitatea de mai susú, unde vomú ținea unu depositu din toate produsele noastre de obiecte pentru ăidiri și de mașini agricole.

Cu înaltă stimă

8,18—13

Direcția turnătoriei de feru și a fabricei de mașini a lui SCHLICK — societate pe acții.